

Številka: Up-632/16-14

Datum: 24. 9. 2018

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložil A. B., C. ki ga zastopa Dean Gončin, odvetnik v Ljubljani, na seji 24. septembra 2018

sklenil:

1. Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 30468/2014 z dne 19. 5. 2016 v zvezi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. III Kp 30468/2014 z dne 7. 10. 2015 in s sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani št. IV K 30468/2014 z dne 24. 12. 2014 se v delu, v katerem je bilo odločeno o premoženjskopravnem zahtevku, sprejme v obravnavo.

2. V preostalem se ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča v zvezi s sodbama Višjega sodišča v Ljubljani in Okrožnega sodišča v Ljubljani, navedenimi v prejšnji točki izreka, ne sprejme.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožnik je bil s sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani obsojen zaradi izvršitve dveh dokončanih kaznivih dejanj spolnega nasilja po prvem odstavku 171. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju KZ-1), kaznivega dejanja posilstva po prvem odstavku 170. člena KZ-1, poskusa kaznivega dejanja spolnega nasilja po prvem odstavku 171. člena KZ-1, štirih kaznivih dejanj ropa po prvem odstavku 206. člena KZ-1, kaznivega dejanja

grožnje po prvem in drugem odstavku 135. člena KZ-1 ter kaznivega dejanja nasilništva po drugem v zvezi s prvim odstavkom 296. člena KZ-1. Izrečena sta mu bila enotna kazen 19 let zavora in odvzem predmetov, naloženo pa mu je bilo tudi plačilo premoženjskopravnega zahtevka trem oškodovankam. Višje sodišče v Ljubljani je pritožbi pritožnika in njegovih zagovornikov zavrnilo kot neutemeljeni, Vrhovno sodišče je zavrnilo zahtevo za varstvo zakonitosti pritožnikovega zagovornika.

2. Pritožnik zatrjuje kršitev pravic iz 22., 23. in 25. člena Ustave ter iz 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP). Navaja, da je sodišče premoženjskopravne zahtevke odmerilo arbitrarno in "čez palec", ne da bi upoštevalo pravila za določitev nepremoženjske škode obligacijskega prava in 100. člen Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14 in 66/17 – v nadaljevanju ZKP). S tem naj bi mu bila kršena pravica iz 22. člena Ustave.

3. Zatrjuje tudi kršitev pravic iz 23. in 25. člena Ustave ter iz 6. člena EKČP, ker je Vrhovno sodišče na podlagi petega odstavka 420. člena ZKP večino navedb iz zahteve za varstvo zakonitosti zavrnilo zaradi materialne neizčrpanosti. Ker naj bi šlo za kršitve, na katere naj bi Višje sodišče moralo paziti po uradni dolžnosti (383. člen ZKP), naj bi bile kršitve materialno izčrpane, tudi če jih pritožnik sam ni uveljavljal v pritožbi. Zaradi arbitrarno izrečene enotne kazni pa naj bi mu bile kršene tudi pravice iz 22. člena Ustave.

4. Okrožno sodišče je med drugim ugotovilo, da so v kazenskem postopku oškodovanke Mateja Furlan, Neja Markočič in Brigita Ortl priglasile premoženjskopravne zahtevke, in sicer Mateja Furlan iz naslova nematerialne škode 8.500 EUR in iz naslova materialne škode v višini 66,20 EUR, Brigita Ortl iz naslova nematerialne škode v višini 50.000 EUR in iz naslova materialne škode 90 EUR ter Neja Markočič iz naslova nematerialne škode 5.000 EUR. Oškodovanke naj bi premoženjskopravne zahtevke obrazložile in pojasnile, da jim je obtoženi grozil, jim omejil svobodo gibanja ter na njihovo škodo izvajal spolno nasilje oziroma posilstvo, pri tem pa naj bi oškodovanki Mateja Furlan in Brigita Ortl tudi obrazložili, da sta bili zaradi izvršenega kaznivega dejanja materialno oškodovani, in sicer Mateja Furlan za 66,20 EUR zaradi odsotnosti z dela, Brigita Ortl pa za 90 EUR odvzete gotovine. Vse oškodovanke naj bi tudi pojasnile, da so pretrpele hud strah in duševne bolečine, ki so bile posledica ali posilstva ali spolnega nasilja. Trpele so dejanja, ki naj bi pomenila hud poseg zoper dostojanstvo osebnosti in moralo. Oškodovanke naj bi se počutile ponižane. Okrožno sodišče je tudi ugotovilo, da so vse oškodovanke travmatizirane in da imajo psihične posledice. Odločilo je, da je pritožnik na podlagi drugega odstavka 105. člena ZKP oškodovanki Brigiti Ortl dolžan poravnati premoženjskopravni zahtevak v višini 20.000 EUR v roku 15 dni in 90 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 21. 7. 2014, Mateji Furlan njen

premoženjskopravni zahtevki v višini 8.500 EUR v roku 15 dni, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od izteka paricijskega roka do plačila, in 66,20 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 1. 8. 2014. Neji Markočič pa naj bi bil pritožnik dolžan plačati premoženjskopravni zahtevki v višini 5.000 EUR v roku 15 dni. Sodišče je Mateji Furlan in Neji Markočič v celoti ugodilo priglašenima premoženjskopravna zahtevkoma, saj je ocenilo, da sta v celoti utemeljena. Oškodovanko Brigite Ortl pa je sodišče s presežkom njenega premoženjskoprnega zahtevka v višini 30.000 EUR napotilo na pravdo, saj je ocenilo, da je premoženjskopravni zahtevki v višini 20.000 EUR primeren tako teži in načinu storitve kaznivega dejanja kakor tudi posledicam, ki ji jih je povzročil pritožnik.

5. Višje sodišče je med drugim odločilo, da je Okrožno sodišče podrobno in natančno zaslišalo oškodovanke in se v razlogih izpodbijane sodbe podrobno opredelilo do njihovih trditvev in posledic storitve kaznivih dejanj. Vse tri oškodovanke naj bi predložile pisne zahtevke za povrnitev materialne in nematerialne škode, ki naj bi jo utrpel s storitvijo kaznivih dejanj, pri čemer naj bi predvsem Brigita Ortl in Mateja Furlan zelo natančno in podrobno utemeljili svoja zahtevka na 179. in 181. členu Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 20/18 – OZ). Ker naj bi smelo Okrožno sodišče v okviru kazenskega postopka v celoti ali delno ugoditi zahtevkom, kadar ima za ugoditev zanesljivo podlago v podatkih kazenskega postopka, naj ne bi prekršilo drugega odstavka 105. člena ZKP, ko je odločalo o premoženjskoprnih zahtevkih treh oškodovank, saj naj bi imelo zanesljivo podlago za takšno odločitev v podatkih kazenskega spisa. Okrožno sodišče naj bi skrbno presodilo zahtevke navedenih oškodovank in naj bi se strinjalo z njihovimi utemeljitvami. Zato naj višina prisojenih zneskov tudi po oceni Višjega sodišča ne bi pomenila nepravilno prisojenih odškodnin.

6. Vrhovno sodišče je potrdilo stališči Višjega in Okrožnega sodišča. V zvezi s premoženjskoprnim zahtevkom je odločilo, da zagovornik s sklicevanjem na trditve, ki so bile v postopku že presojene, ne more uspeti, ker so bile presojene že v pritožbenem postopku. Zagovornik naj bi zatrjeval kršitev procesnega zakona, ki bi jo lahko uspešno uveljavil le, če bi utemeljil tudi vpliv kršitve na zakonitost sodbe. Zagovornik pa naj bi le trdil, da je sodišče, ker je odločilo o premoženjskoprnem zahtevku, kršilo prvi odstavek 100. člena ZKP, ne bi pa naj pojasnil, kako naj bi kršitev vplivala na zakonitost izpodbijane sodbe. Zato naj Vrhovno sodišče ne bi moglo preizkusiti, ali je prišlo do kršitve po 3. točki prvega odstavka 420. člena ZKP.

B.

7. Senat je ustavno pritožbo zoper navedeno sodbo Vrhovnega sodišča v zvezi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani in s sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani v delu, v katerem je bilo odločeno o premoženjskoprnem zahtevku, sprejel v obravnavo. O njeni utemeljenosti bo odločalo Ustavno sodišče, ki bo presodilo, ali so bile z

izpodbijanimi sodnimi odločbami v navedenem obsegu kršene pritožnikove človekove pravice oziroma temeljne svoboščine. Zlasti bo presodilo, ali je bila pritožniku kršena pravica iz 22. člena Ustave (1. točka izreka).

8. V preostalem senat ustavne pritožbe zoper navedeno sodbo Vrhovnega sodišča v zvezi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani in Okrožnega sodišča v Ljubljani ni sprejel v obravnavo, ker niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) (2. točka izreka).

C.

9. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena ZUstS ter prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: namestnik predsednika senata DDr. Klemen Jaklič ter člana dr. Rajko Knez in dr. Marijan Pavčnik. Sklep je sprejel soglasno.

DDr. Klemen Jaklič
Namestnik predsednika senata